

Förslag till områdesbestämmelser för ASTA BY, Söderhamns kommun, Gävleborgs län

PLANBESKRIVNING

Erik-Andersgården i Asta

Handlingar

- Denna planbeskrivning
- Plankarta

Världsarv

Hälsingegårdarna bör förklaras som världsarv då de representerar det bästa i svensk agrar byggnadskultur, och på ett unikt och välbevarat sätt visar 1700- och 1800-talets livsmiljö och byggnads- och inredningskonst bland fria svenska bönder.

Sveriges regering har i januari 2007 överlämnat ansökan till UNESCO om att Hälsingegårdarna skall bli världsarv. Asta by med gårdarna Erik-Anders och Västergården är föreslagna som objekt.

Krav har förts fram att formellt säkerställande krävs innan ansökan behandlas.

Gårdarna kommer att byggnadsminnesförklaras och områdesbestämmelser med utökad bygglovplikt föreslås för att säkerställa kulturmiljön i Asta by. Målsättningen är att antagna områdesbestämmelser skall föreligga senast vid årsskiftet 2007/2008.

Områdesbeskrivning

Området utgöres av en tät bymiljö typisk för sydöstra Hälsingland med en rad gårdar med typisk arkitektur. Två gårdar är bevarade med rikligt måleri från 1800-talet, *Erik-Anders* och *Västergården*.

Riksintresse för kulturminnesvården

Området ingår i riksintresset K 600, *Söderala centralbygd*, ett odlingslandskap i förhistorisk centralbygd med fornlämningar och bebyggelse knutna till en ås. Det utgöres av en flack odlingsbygd med gravfält och storhög från järnåldern, tidigmedeltida korskyrka, sockencentrum och bymiljöer med stora hälsingegårdar.

Översiktsplan

Nedan följer utdrag ur översiktsplan för Söderhamns kommun antagen den 27 april 2006.

Mål

Kommunen är positiv till och vill medverka till att hälsingegårdar blir en del av världsarvet. Om det blir aktuellt med några områden i kommunen, tänkbara är Valla-Asta och Trönö vid gamla kyrkan, kommer kommunen att medverka till skydd för kulturmiljön.

Områdesbestämmelser

För att säkerställa särskilt värdefulla bebyggelseområden har kommunen för avsikt att i första hand genom information till berörda fastighetsägare ge kunskaper så att ett bevarande av kulturmiljöerna kan ske.

I något enskilt fall kan detaljplanering eller områdesbestämmelser bli aktuella att upprätta för att höja bygglovplikten för några av nedan angivna åtgärder:

- Tillbyggnad
- Omfärgning av byggnader och vissa andra yttre förändringar.
- Nybyggnad av större ekonomibygnader
- Rivning av byggnader

Aktuellt område är beläget inom område R5:6 ASKESTA -ELLNE på översiktsplanens rekommendationskarta.

REKOMMENDATIONER

Bebyggelseutveckling

Nybyggnad bör endast medges i eller i anslutning till befintliga bybildningar. Vid placering och utformning bör PBL 3:1, om anpassning till befintlig kulturhistorisk värdefull bebyggelsemiljö och landskapsbild, särskilt beaktas. Proportioner, fasad- och takmaterial samt färgsättning bör anpassas till den lokala byggnadstraditionen. Anpassningskravet gäller även komplementbyggnader, uthus, garage o.dyl..

Vid om- och tillbyggnader samt andra åtgärder bör PBL 3:10 särskilt beaktas. Lagrummet anger att byggnads särdrag och byggnadstekniska, historiska, miljömässiga och konstnärliga värden skall beaktas.

Askesta- Siggesta utgör ett särskilt värdefullt bebyggelseområde. Byggnaderna får enligt PBL 3:12 inte förvanskas.

Enligt PBL 3:13 skall underhåll anpassas till byggnadens värde samt till landskapsbilden.

Syfte

Syftet med områdesbestämmelserna är att höja bygglovplikten och därigenom säkerställa kulturvärdena genom att komma i kontakt med berörda fastighetsägare och kunna ge råd i det enskilda ärendet. Det utökade bygglovet är kostnadsfritt. Förslaget omfattar såväl ny-, till- som ombyggnader samt rivning.

Kultur- och Samhällsutvecklingsförvaltningen

Söderhamn i juni 2007

Mats Ökvist
stadsarkitekt